

Towarowa Giełda Energii - razem z pozostałymi Nominowanymi Operatorami Rynku Energii Elektrycznej (NEMO) oraz Operatorami Systemów Przesyłowych (OSP) - świętuje jubileusz europejskiego rynku spot, w tym 10-lecie Rynku Dnia Następnego (SDAC) i 5-lecie europejskiego Rynku Dnia Bieżącego (SIDC).

Polska Giełda aktywnie uczestniczy w projekcie SDAC niemal od samego początku jego uruchomienia, czyli od 2015 roku, natomiast do SIDC dołączyła w ramach drugiej fali wdrożeniowej, w 2019 roku. Integracja transgranicznego rynku energii ma olbrzymie znaczenie dla konkurencyjności cenowej wytwórców, wzmocnienia bezpieczeństwa dostaw, wyrównywania cen oraz postępującej paliwowej transformacji energetycznej Europy.

Zasadniczymi celami powołania obu inicjatyw – SDAC (Single Day-Ahead Coupling, Rynek Dnia Następnego) oraz SIDC (Single Intraday Coupling, Rynek Dnia Bieżącego) – było założenie zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego Europy i poszczególnych krajów UE oraz gwarancji dostępu do jednolitych, niższych cen energii dla jej odbiorców.

Projekty te łączą obecnie wszystkie unijne rynki energii elektrycznej i usprawniają handel międzyobszarowy poprzez efektywną alokację przepustowości transgranicznych sieci przesyłowych, co z kolei wpływa na odporność systemu, efektywne zarządzanie wytwarzaniem energii oraz minimalizację ryzyka zakłóceń dostaw.

- Europejska integracja energetyczna od samego początku odbywa się zarówno na poziomie legislacyjnym, jak i regionalnych inicjatyw w zakresie wsparcia dla połączeń transgranicznych. Najważniejsze działania zmierzające do rozwoju energetycznej wspólnoty prowadzone są właśnie w ramach SDAC i SIDC, w które TGE angażuje się niemal od początku ich powołania, dzięki czemu oferty uczestników polskiego rynku energii elektrycznej, wytwórców i odbiorców, są widoczne w całej Europie. Partycypowanie w tak kluczowych dla kontynentu przedsięwzięciach przekłada się także na większe zrozumienie potrzeb rodzimego biznesu, a co za tym idzie – możliwe jest wprowadzanie nowych rozwiązań, jak np. planowane wdrożenie instrumentów 15-minutowych na RDB czy Aukcji Intraday w ramach SIDC – mówi Piotr Listwoń, wiceprezes zarządu ds. operacyjnych Towarowej Giełdy Energii.

Znaczenie transgranicznego rynku energii

Współpraca, ale też konkurencyjność o charakterze międzynarodowym mają ogromne znaczenie w obliczu postępującej transformacji energetycznej. Sieci i rynki krajów UE są w pełni zintegrowane, pozwala to zatem na skuteczne zarządzanie energią, niezależnie od zmian pogodowych wpływających na różnice w wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych, np. między północą a południem Europy.

Ponadto, na rynkach spot uczestnicy mogą dostosowywać swoje pozycje handlowe niemal w czasie rzeczywistym, wspierając tym samym równowagę systemu.

Integracja okazuje się także kluczowa w obliczu kryzysowych wydarzeń, jak choćby pandemii. Dzięki importowi energii elektrycznej z krajów sąsiednich możliwe było łagodzenie jej lokalnych niedoborów czy skutków nagłych wzrostów cen.

Aktywność TGE w europejskich projektach integracyjnych

Budowa wspólnego rynku energii to był i ciągle jest dla TGE priorytet, nie tylko w skali europejskiej, ale także dla warszawskiego parkietu akcji. Polska aktywnie angażuje się we wszystkie integracyjne inicjatywy, aby dbać zarówno o konkurencyjność rodzimego biznesu, jak i zabezpieczać ciągłość dostaw. W tym celu w 2010 r. wybudowano połączenie stałoprądowe Polski ze Szwecją i zapewniono połączenie rynków poprzez mechanizm market coupling, natomiast 5 lat później – polski system energetyczny został połączony z Litwą. Jednym z pierwszych przedsięwzięć na europejskim Rynku Dnia Następnego był projekt Multi-Regional Coupling (MRC), do którego TGE przystąpiła w 2015 r.

Od listopada 2019 r. Giełda uczestniczy także w transgranicznym Rynku Dnia Bieżącego SIDC, do którego dołączyła w ramach tzw. drugiej fali wdrożeniowej.

W grudniu 2015 r. TGE przyznano status Nominowanego Operatora Rynku Energii Elektrycznej (NEMO) dla polskiego obszaru cenowego, co wiąże się z realizacją zadania

zapewnienia prawidłowego funkcjonowania wspólnego rynku energii elektrycznej. W 2023 r. status ten przedłużono po raz drugi, na kolejne 4 lata.

O rynkach SDAC i SIDC

Single Day-Ahead Coupling, czyli europejski Rynek Dnia Następnego, powstał jako dobrowolna inicjatywa NEMO i operatorów OSP w 2014 r. Najpierw doszło do wdrożenia projektu 4 Markets Market Coupling (4M MC), obejmującego granice pomiędzy strefami cenowymi Czech, Węgier, Rumunii i Słowacji, a następnie Multi Regional Coupling (MRC). Systematycznie prowadzono także inne przedsięwzięcia regionalne. 17 czerwca 2021 r. pomyślnie uruchomiono inicjatywę Interim Coupling, zakładającą połączenie energetyczne granic krajów 4M MC z obszarem rynkowym MRC. Z kolei 8 czerwca 2022 r. wdrożono projekt Flow-Based Market Coupling w regionie Core (Europa Centralna i Centralno-Wschodnia). Dzięki osiągniętej w ten sposób integracji możliwe jest funkcjonowanie jednolitego mechanizmu łączenia rynków dnia następnego w 27 krajach Europy.

Podobnie jak SDAC, również europejski Rynek Dnia Bieżącego, czyli Single Intraday Coupling, jest wspólną inicjatywą NEMO i OSP. Tworzy jeden paneuropejski międzystrefowy rynek dnia bieżącego, dzięki któremu jej nabywcy i sprzedawcy mogą zawierać transakcje w systemie notowań ciągłych w odniesieniu do każdej godziny dnia bieżącego, będącego dniem dostawy. Pierwszy etap projektu został uruchomiony w czerwcu 2018 r. i dotyczył 15 krajów, natomiast ostatni – czwarty – zakończył się 29 listopada 2022 r., dzięki czemu rynek SIDC zapewnia obecnie notowania ciągłe na rynkach dnia bieżącego w 25 krajach.

źródło informacji: TGE